

Nova Prava

Leto I. Naročnina
 Štev. 12 Mesečno Din 3.—
 Posamezna Četrletno „ 10.—
 številka Polletno „ 15.—
 Din 1.— Celoletno „ 25.—
 Uredništvo
 in uprava:
 Ljubljana, Dalma-
 tinova ulica št. 8
 Telefon št. 2132
 Rokopisov ne vra-
 čamo — Poštni
 ček račun 17.177.

SOCIJALNO - POLITIČNI IN STROKOVNI LIST.

Brez srčne kulture ni
 socializma ne demokratizma.

Mi Slovenci

Zgodovinarji pravijo, da smo se Slovenci v pokrajine, v katerih imamo še danes svoje stalno bivališče, naselili v šestem stoletju po Kristusovem rojstvu, torej prebivamo v teh krajih že nad tisoč dvesto let. Prvotno je naše posestno stanje segalo tudi še v kraje, v katerih je danes tujec gospodar. Naše slovenske domačije so se svetile po rebrih in hribčkih daleč tam gori na Koroškem in Štajerskem in tudi daleč notri v italijanski ravnini. Nemški nasilni duh, ki je našel zaščito v vseh, ki so imeli oblast v rokah, nas je vedno bolj pritiskal na jug in je zasedal slovenske kraje, da jim čez daljši čas da popolnoma tuje lice in izbrše za Slovenci vsako sled. Tudi na zapadnih mejah nam usoda zgodovine ni bila naklonjena. Preko naših njiv in travnikov so šle tolpe divjih narodov, mnogo človeške krvi je bilo prelite na naših tleh. Nemški škofi so imeli posestva na cellem Gorenjskem, tuji samostani pa vsepovsod na zemlji, tam tudi oblast nad ljudstvom, med katero je prihajal gost val tujerodnih priseljencev, povsod po lepi domovini so vladali tuji knezi in vojvodi, pozneje kralji in cesarji. V svojih vrstah nismo imeli ljudi, ki bi naše nacionalne interese branili na raznih dvorih in pred dogodki zgodovine tistih dni. Bili smo v pravem pomenu besede narod tlačanov in pastirjev.

Toda slovenski narod je ostal in se je krepil in je v polni svežini ter v krasnem razmahu svoje kulturne in politične moči po veliki svetovni vojni prinesel svojo usodo v roke slovenske državne tvorbe, v roke Jugoslavije. Slovenski rod je svojo življenjsko nacionalno silo z žilavo borbenostjo in odgovornostjo pokazal in dokazal v ostrih in nejednakih nacionalno-političnih bojih v pokojni Avstriji, ki je bila država diktature nemško-madžarskega gospodstva. Narod je šel naprej, počasi toda zanesljivo.

V podobnih borbah so razvijali svojo kulturno in politično moč Hrvatje, ki so imeli in imajo nad nami številčno nadmoč, tudi so imeli svoje skromno plemstvo, ki se je trudilo, da na pristojnih tujih mestih brani politične pravice svojih ljudi, toda vsa ta skromna obrambna sredstva so bila res skrajno skromna napram političnim in gospodarskim pritiskom in raznarodovalnim metodam gospodarjev, ki so v imenu habsburških cesarjev in kraljev po svoje vladali na hrvaški zemlji. V daleč neenaki borbi je narod vzdržal in — šel naprej za ciljem nacionalne osvoboditve.

In Srbi? Njih zgodovina je znana. Stoletja so bili zasužnjeni turškimi sultanom. Narod je, skoraj bi rekli v katakombah boječe čuval svoje narodne svetinje. Vsepopovsod sami sovražniki. Borba za nacionalno svobodo in za socialno pravičnost je trajala stoletja. Vsa duševna in gmotna nasilstva niso strla srbske duše in niso bile v stanu, da narod uničijo. Srbski narod je stokrat na križu umrl, toda vedno je v novem ve-

Vsebinska: Mi Slovenci / Minimalne mezde v Dravski banovini / Mednarodni urad dela in minimalne mezde / Kam plovemo / Draginja / Stroškovnik minimalnih ter življenjskih potrebščin / Strokovni vestnik / Zanimivosti in pripombe

Minimalne mezde v Dravski banovini

I.
 —ič— Po uredbi o določanju minimalnih mezd z dne 12. februarja 1937 razlikujemo osnovno in minimalno mezdo. Osnovna mezda je določena v omenjeni uredbi po 2 dinarja na delovno uro pri najmanj 8-urnem delovniku. Ta mezda je enotna za celo državo. Minimalno mezdo pa odredi ban za svojo banovino, upoštevajoč gospodarske in socialne razmere, zlasti življenjske in proizvodne stroške v območju banske uprave. Ban jo določi, kadar to terjata javna korist ali katera izmed prizadetih strank. Iz tega sledi, da ni treba, da bi bile minimalne mezde v posameznih banovinah enake.

Vse banovine se še niso poslužile pooblastila glede določitve minimalnih mezd, ali pa so proglasile osnovno mezdo po ministrski uredbi kot minimalno. Ban dravske banovine pa je izdelal načrt odredbe o določitvi minimalnih mezd za nekvalificirano delavstvo, ki je sedaj predmet razprav med delodajalci in delojemalci, oziroma zastopniki delavskih in delodajalskih strokovnih organizacij.

Osnutek je v glavnem sprejel načelo, da morajo minimalne mezde ustrezati proizvodnim stroškom v posameznih gospodarskih strokah in da ne smejo pomeniti nevarnosti za obstoj podjetij. Zato ni bilo določena enotna minimalna mezda, temveč je bilo predvideno stopnjevanje, ki je v nekaterih primerih zelo daleč od eksistenčne mezde, katero je delavstvo vedno zahtevalo.

Po načrtu banske uprave bi morala biti podjetja razdeljena v tri skupine, za katere bi bile določene naslednje minimalne mezde: 1. Din 2.50, 2.75 in 3.— za nekvalificirano delavstvo z nad 18 let; 2. Din 2.—, 2.25 in 2.50 za delavstvo v starosti pod 18 let. V trgovini in obrti naj bi znašala mezda za delavstvo z nad osemnajstimi leti v krajih s pod 5000 prebivalci samo Din 2.25, 2.50 in 2.75. Ako posamezna podjetja ne bodo prenesla tako določene mezde, bodo morala prositi bansko upravo za dolo-

čitev nižje mezde, kar pa se bo zgodilo le v primeru dokazane ogroženosti in ako bo obstoj takega podjetja v cilju pobiranja brezposelnosti v dotičnem kraju nujno potreben.

Minimalne mezde za kvalificirano delavstvo v načrtu banske uprave niso urejene. Predvidena je poznejša ureditev. Zaenkrat pa je določena le njihova spodnja meja, ki ne bi smela biti po tem osnutku nižja od minimalnih mezd za nekvalificirano delavstvo v dotični stroki. Banova odredba ne bo veljala niti za vajuje, za katere so napovedani kasnejši predpisi.

Osnutek dopušča tako zvanj akordni zaslužek, ki ne sme biti nižji od minimalnega zaslužka pri neakordnem delu v isti stroki.

Naturalni prejemki se bodo zaračunavali po naslednjem ekvivalentu: celodnevna hrana Din 8.—, stanovanje pa Din 2.— na dan.

Banova odredba ne bo veljala za rudarska podjetja, topilnice železa in jeklarne, tobačno tovarno, izdelovanje razstrelil, cestne železnice, nakladanje in raztovarjanje blaga, postreščke, avto-taksije in vratarje.

II.

Delavski zastopniki so na anketi z dne 29. maja 1937 povdarili, da bi le minimalna mezda Din 3.— na delovno uro krila najnujnejše izdatke za preživljanje samskega delavca in da bi delavska družina potrebovala več kakor dvakrat tako visoko urno mezdo. Ker pa je banu dovoljena določitev minimalne mezde za nekvalificirano delavstvo največ po Din 3.— na uro, naj se posluži tega maksimalnega pooblastila za vse stroke brez razlike, tako da bo ugodno upravičenim zahtevam samecev, dočim bo delavstvo nadaljevalo svojo borbo za upoštevanje življenjskih potreb delavske družine. S tem so hotele delavske organizacije doseči uradno določitev najnižje eksistenčne mezde. Verjetno je, da ta upravičena zahteva ne bo v celoti upoštevana in da bodo oziri

na konkurenčne težave nekaterih strok narekovali stopnjevanje mezde v smislu osnutka banske uprave.

Delitev minimalnih mezd z ozirom na število prebivalcev pri nas ni povsem opravljena, ker je meja 5000 prebivalcev za naše razmere previsoka in ker bi morali biti izključeni industrijski in kopaljski kraji, kjer so življenjske potrebščine dražje in s tem tudi življenjski standard višji.

Določba glede mezd kvalificiranega delavstva ni v skladu z dejanskim stanjem, ki razlikuje zaslužek pri kvalificiranem od onega pri nekvalificiranem delu. Zato bi moralo biti povdarjeno, da morajo biti minimalne mezde kvalificiranega vedno višje od onih nekvalificiranega delavstva. S tem v zvezi je tudi delavska zahteva, da se izločijo iz bodoče odredbe rokodelske obrti, da ne bi nastali takojšnji spori glede kvalificiranosti in s tem zvezane odškodnine pri pomočnikih. Tega vprašanja ni mogoče rešiti, ako se točno ne določijo vidiki, po katerih je treba presojeti kvalificiranost opravljenega dela.

Ekvivalent za naturalne prejemke bi bilo treba maksimirati na višini, ki jo je določila banska uprava in obenem omogočiti delodajalcem in delojemalcem, da se medsebojno sporazumejejo glede event. nižje denarne protivrednosti za hrano in stanovanje. V dnevni zaslužek naj bi se vračunal ekvivalent samo za celodnevno hrano.

Delavstvo je odločno odklonilo možnost znižanja minimalne mezde pri gospodarsko ogroženem podjetju, ker je videlo v tem nevarnost za ves sistem minimalnih mezd in idejno nasprotje z ministrsko uredbi, oziroma njeno določbo glede določevanja minimalnih mezd. Šestmesečna doba trajanja banove odredbe bo pokazala event. napake, nakar bo mogoče z novo odredbo popraviti nevdržne razmere oziroma pretečo škodo.

Upati je, da bo dobra volja, ki se je pokazala pri prvih razgovorih omogočila sporazumno rešitev tega tako važnega vprašanja.

ličastvu vstal; najveličastnejše vstajenje pa je prišlo v svobodi vseh Jugoslovancev, katere simbol je žezlo kralja iz kmečkega rodu, žezlo Karadjordjevičev.

Vidimo, da narodi ne umirajo; tudi nasilstva ne morejo narodov zatreti. Narodi imajo v sebi naravne odporne sile, ki so neugonobljive, kakor so neugonobljiva verska čustva. Ne samo stara zgodovina, tudi novejši čas ima polno dokazov, da raznarodovalna prizadevanja močnejšega nad slabjšim ne prinašajo zaželjenih uspehov. Narod je vedno ostal...!

Slovenci smo organizirani v jugoslovanski državopolitični tvorbi, ki je izraz in simbol tudi naše državno-pravne politične svobode. V politični svobodi vidi vsak narod predpogoje za svoj gospodarski in kulturni napredek, zaradi katerega so vsa dejanja in nehanja narodov in posameznikov prav za prav življenjsko utemeljena. Slovenci smo postali državni narod, naš jezik je državni jezik, čeprav slovenska beseda ni natisnjena na vsaki vžigalici ali napisana na vseh vratih jugoslovanskih hiš. Imamo svoje ministre in poslance kakor tudi uradništvo, ki vodi kulturno

in gospodarsko življenje slovenskega kmeta, delavca in obrtnika. Imamo univerzo, nebrot šol najrazličnejših vrst; vse javno življenje ima izrazito slovensko obeležje. Kultura prekipeva čez robove; vedno nove knjige, časopisi, revije, gledališča, radio; žandarmi in policaji Slovenci, ban Slovenec, notranji minister Slovenec, predsedniki sodišč Slovenci, v tovarnah, žal z nekaterimi izjemami, gospodarji slovenski duh in miselnost, nočem reči, da je ta miselnost vedno socialno ali nacionalno borbena, dejstvo je, da duh po podjetjih mora biti vsaj politično slovenski duh. Vsakdo, ki na slovenskem ozemlju stopi v našo državo in hoče gledati, nepri-siljeno in na prvi hip vidi, da je na tej lepi zemlji postal neomajeni gospodar Slovenec. To bi zlasti mogli potrditi bivši vsegamogčni nemčurji po naših mestih in trgih.

Slovenci stojimo v svoji zemlji kakor hrast globoko in široko in ni ga več viharja, ki bi ga mogel razmajati. Za večne čase je našemu življu ohranjena najpopolnejša kulturna, politična in gospodarska bodočnost, — ako narod sam s svojim neuvidevnim življenjem te bo-

dočnost ne bo zapravljal. Sovražnik naše bodočnosti more živeti samo v nas samih in zunaj državnih meja. Naša lastna država je naš najkrepkejši zaščitnik in obrambna trdnjava, v kateri moremo varno shraniti najlepše svoje narodne svetinje. Vendar, vendar, skoraj strašno je to izreči, pa vidimo, da se v naši sredi vsaki dan nestrpnejše in agresivnejše pojavljajo neki posebni branilci Slovencev, ki z raznim izrazitim ali manj izrazitim gesli skušajo narodu povedati, da je Slovenstvo v nevarnosti zaradi Jugoslovancev.

Širite
 „Novo
 Pravo“

Mednarodni urad dela in minimalne mezde

-drjk- Direktor mednarodnega urada dela Harold Butler je predložil 23. zasedanju mednarodne konference dela, ki se vrši te dni v Ženevi, svoje običajno poročilo, v katerem se je dotaknil tudi vprašanja minimalnih mezd in o njegovem razvoju v zadnjem času v Evropi in ostalih kontinentih. Njegove informacije morajo zanimati tudi nas, ko se nahajamo baš v najživahnejšem poteku končne in podrobne ureditve minimalnih mezd v naši državi, odnosno v naši banovini.

Gotovo je, da je baš gospodarska stiska pripomogla največ k temu, da se čim bolj in splošno priznava pomen **minimalne mezde**. Samo v preteklem letu so bili izdani zakoni na tem polju v Boliviji, Braziliji, Bulgariji, Guatemali, Jugoslaviji, Novi Zelandiji, Panami in Venezueli.

V Novi Zelandiji so bile prvič določene splošne minimalne mezde. V Združenih ameriških državah je bil zakon države New York o minimalni mezdi odklonjen od najvišjega upravnega sodišča kot protustaven, zaradi česar je bila omajana veljavnost te zakonodaje kar v 17 državah. Kljub temu zadnja beseda o zakoniti ureditvi minimalne mezde v Ameriki še ni izrečena.

Poročilo vidi nadaljne sredstvo za plačevanje minimalnih mezd v **posplošenju kolektivnih pogodb**, ki vsebujejo določbe tudi o minimalnih mezdah. Bolgarija, Francija, Grčija, Irska in Kanada so to ponovno uvedle, kjer veljajo kot osnovne mezde. Tudi v Belgiji je večina industrij uvedla v generalni kolektivni pogodbi minimalno mezdo za nekvalificirane delavce, kar je bilo priznано tudi za javne pogodbe in oblastva.

Direktor Butler nadalje pravi, da minimalne mezde le delno rešujejo vpra-

šanje zagotovitve primerne življenjskega standarda za gospodarsko najšibkejšo sloje prebivalstva. **Dohodek, ne pa odredbe o minimalnih mezdah, je osnova standarda.** Določbe o minimalnih mezdah namreč ne morejo zagotoviti stalnega zaposlenja. Nasprotno, oblastva sama so često prisiljena, določiti take mezde, ki ne ustrezajo potrebam življenjskega standarda delavcev in njihovih rodbin, da ne povzročajo brezposelnosti.

Vendar so bili doseženi večji napredki v smislu izboljšanja splošnega življenjskega standarda. Eden izmed teh poskusov predstavlja uvedba **rodbinskih dokladov**, in sicer zvišati dohodek tam, kjer mezda sama ne zadošča za preživljanje številne rodbine. V številnih državah, zlasti ponovno v Nemčiji daje država osebam, ki ne zaslužijo več ko 185 nemških mark mesečno, za petega in vsakega naslednjega otroka mesečno doklado po 10 nemških mark. Samo v juliju 1936 je izplačala država takih dokladov za 400.000 otrok.

Brezplačni pouk, velike ugodnosti na polju telesne vzgoje in zdravstvenega skrbstva, cenena in higijenska stanovanja, kontrola nad cenami najvažnejšim življenjskim predmetom in njihovo maksimiranje njihovih cen — to so tudi načini, ki vodijo do **izboljšanja življenjskega standarda delavstva iz sredstev države in ostalih javnih ustanov**. Tudi zaščita, ki jo nudi **socialno zavarovanje**, pomeni neprecenljiv donos k izboljšanju življenjskih pogojev delojemalstva.

Počasi, a zanesljivo se obrača svet k oni socialni politiki, ki hoče zajamčiti vsem onim delavcem in nameščencem, ki prispevajo k pomnožitvi bogastva v človeški družbi, trden minimalen zaslužek, bodisi s plačami (minimalne mezde), bodisi s socialnimi akcijami.

Kapitalizem izkoristi zadnjo srago delovnega človeka za podvig svojega podjetja. Za zbiranje prekomernega premoženja, za razkošje in razna človeška ugodja, potem pa daruje par kovačev Ligi za pobijanje tuberkuloze in vsa socialna obveznost do družbe in do sočloveka je s tem opravljena.

Komunizem in tuberkuloza sta dobila svoj razmah in jedro v preveliki socialni razliki v družbi, ki po veliki večini živi v revščini in pomanjkanju.

Ali ne bi bil skrajni čas, da se čolnič

našega gospodarskega sistema obrne v drug, za družbo in narod koristnejši pravec.

Današnji gospodarski čolnič pa plava proti burji in vetru, ali se nikdo ne zdrzne ob misli ako pride do viharja.

V tako lepi in bogati domovini kot je naša, res ne bi bilo treba, da vladata pomanjkanje in glad, da se širi nezadovoljstvo samo zaradi pohlepa majhne skupine ljudi, ki se noče odreči svoji dozdnevni pravici privilegija ugodja in razkošja.

Draginja

-k- S strahom smo spremljali kričavo akcijo nekaterikov, ki so brezobzirno na kupno moč malega konzumenta, zahtevali zvišanje cen kmečkim produktom. Razumljivo je, da je naš kmet to delo spremljal z največjo simpatijo in zanimanjem.

Ta strah ni bil neopravičen.

Dve akciji sta bili uspešno na delu.

Na eni strani poslodavci, ki so pritiskali in še pritiskajo delovne mezde navzdol, na drugi strani akcija za zvišanje cen.

Eno in drugo se je v polni meri tudi zgodilo. Draginja na živilskem trgu je narasla za 25 do 30%, mezde so pa tudi za toliko padle. Kupna moč konzumenta se je s tem zmanjšala za 40 do 50%.

Resnica je, da naš kmet za svoje pridelke ni prejel doslej toliko, da bi iz kupačka kril svoje obveznosti do države in svoje družine, kamoli, da bi mu bile plačane srage in delovne sile, ki jih je ugrebel v zemljo.

Na drugi strani je pa tudi res, da je kmetov glavni konzument srednji sloj, to je mali človek, državni in privatni nameščeneec, obrtnik in naš delavec in da bi zvišanje cen kmečkim pridelkom ne smelo iti brez ozira na gospodarski položaj malega človeka.

Obe akciji bi morali iti sporedno svojo pot, ker sta oba vprašanja **«cena in plača»** tesno in nerazdružljivo povezana.

Kakor je pri nas že navada se je zgodilo tako kakor vedno, da se je vedno v raznih vprašanih gospodarskega značaja, favoriziral en stan na škodo drugega. Zato tudi ne more priti do gospodarske uravnovešenosti.

Vsi stanovi tvorijo družbo v kateri živimo. Stanovski interesi so medsebojno tesno povezani, kdor te povezanosti interesov ne upošteva in celo izrablja slučajno nepazljivost stanov, ta je največji škodljivec družbe.

Stroškovnik minimalnih življenjskih potrebščin

Radi stalno naraščajoče draginje najnujnejših življenjskih potrebščin je pričakovati, da bodo nastala razna mezdna gibanja.

Delavska zbornica kot naš strokovni parlament, nam je dostavila detajlni minimalni stroškovnik, ki bi naj predvidoma služil za podlogo utemeljeni potrebi po zvišanju prejemkov vseh onih, ki žive le od dela svojega uma in pridnosti svojih rok.

Stroškovnik je sestavljen na podlagi

Skupni stroški za odraslega moškega

	1935	1936	1937	Višji izdatki v % n. pram letu 1935
Hrana	Din 199.—	208.72	247.45	23.898
Oblačila	„ 109.—	109.—	109.—	—
Stanovanje	„ 300.—	300.—	300.—	—
Kurjava in razsvetljava	„ 67.—	64.25	70.75	5.204
Mesečno	Din 675.97	683.47	727.20	29.102
Dodatek 10%	„ 67.60	63.35	72.72	—
Skupaj mesečno	Din 743.—	751.82	799.92	—

Skupni stroški za delavsko družino (4 osebe).

	1935	1936	1937	Višji izdatki v % napram letu 1935
Hrana	Din 599.16	626.16	742.35	23.898
Oblačila	„ 283.40	283.40	283.40	—
Stanovanje	„ 600.—	600.—	600.—	—
Kurjava in razsvetljava	„ 134.50	129.50	141.50	5.204
Mesečno	Din 1617.06	1639.96	1767.25	29.102
Dodatek 10%	„ 16.17	16.40	17.67	—
Skupaj mesečno	Din 1633.23	1656.36	1784.92	—

Ako tovariši žele, da prinesemo v prihodnji številki detajlni stroškovnik, naj nam blagovolijo sporočiti.

Opozarjamo, da bo ta stroškovnik od strani Delavske zbornice vsak mesec še izpopolnjen z ozirom na naraščajočo

„Nova Pravda“

je edini socialno politični

list v dravski banovini, ki

objektivno presoja in ob-

ravnava vsa socialno po-

litična vprašanja

Zahtevamo socialno

enakopravnost

vseh Jugoslovanov

STROKOVNI VESTNIK

Iz podružnic

„Čuvajmo Jugoslavijo“

„Nova Pravda“ je edini list, ki krepko brani stanovsko zavest in pravice malega človeka

Zato v boj za „Novo Pravdo“

Hočemo močno in demokratično Jugoslavijo

Ribnica. V nedeljo, dne 30. maja se je vršila pri naši podružnici širša seja, nato pa sestanek članstva, ki je bil namenjen predavanju o socialnem zavarovanju in drugih aktualnih socialnih vprašanjih. Predavatelj tov. Rupnik nas je v poljudnih besedah seznanil s predpisi delavskega starostnega zavarovanja, ki stopi v veljavo letos 1. septembra. Seznanil nas je s koristmi tega zavarovanja, istočasno pa nam je naštel deloma tudi slabe strani, pomanjkljivosti in nejasnosti do sedaj izdanih predpisov, za katere odpravo bo potreben strumen in solidaren nastop vseh prizadetih. S tem v zvezi je obravnaval tudi zakon o minimalnih mezdah z ozirom na različnost prilik v posameznih banovinah in z ozirom na zavednost, ki vlada med delavstvom. Za svoja poljudna, nad eno uro in pol trajajoča izvajanja, je predavatelj žel odobranje. Po predavanju se je vršila še kratka diskusija o raznih organizacijskih zadevah, nakar je predsednik tov. Drnule zaključil lepo uspeli sestanek, pozivajoč vse na solidarnost in aktivnost v organizaciji. Takih sestankov si želimo še več!

Ljubljana. Seja Upravnega odbora NSZ se je vršila v nedeljo, dne 6. junija 1937 v posvetovalnici Delavske zbornice v Ljubljani. Udeležba je bila zelo številna, poleg članov Upravnega odbora je bilo navzočih tudi nekaj poslancev, ker je predsedstvo dopustilo njih navzočnost kot dokaz, da je delo NSZ odprta knjiga za vsakega. Predsednik tov. Juvan je podal obširno predsedniško poročilo, v katerem se je dotaknil vseh važnejših vprašanj, dotikajočih se delavskega gibanja v občeh, predvsem pa naše organizacije. Sporočil je tudi razne važne sklepe Izvrševalnega odbora, katere je Upravni odbor vzel soglasno na znanje. Stvarna debata je ponovno dokazala, da je naš Upravni odbor na visoki stopnji, ki stremi edino za tem, kako pojačati NSZ. Upravni odbor je tudi sklenil, da se vrši naš letošnji delegatski zbor v nedeljo, dne 12. septembra t. l. v Kranju. Po živahni debati o raznih notranjih organizacijskih zadevah je predsednik zaključil sejo s pozivom na resno in smotno

delo za NSZ. Podrobno poročilo o seji pa bomo sporočili podružnicam potom posebne okrožnice.

Maribor. Z veseljem ugotavljamo, da je nacionalno delavstvo v Mariboru izšlo iz moralne in materialne krize, v katero je zašlo v zadnjih treh letih. Apel na duhovno in materialno pomoč mariborski nacionalni inteligenci ni ostal brez uspeha. Z žrtvami nekaterih gospodov se je začelo zopet delo na prosvetnem polju in družabnosti in v vrstah nacionalnega delavstva je nastopil zopet optimizem. Kriza je prebrojena, v kratkem, upamo, bo zopet nacionalno delavstvo zavzelo vse svoje nekdanje pozicije nazaj in pridobilo novih.

V Mariboru je industrijskega delavstva mnogo preko desetisoč. Vedno očitneje postaja, da bo v bodočem desetletju baš delavstvo oni faktor, ki bo odločal o tem ali bo Maribor ohranil nacionalno svoje obeležje v političnem, ravno tako pa tudi v kulturnem pogledu. Zato ni zamuditi nobene ure in tega si mora biti v svesti tudi slovensko nacionalno meščanstvo in inteligenca.

V današnji dobi, ko postajajo države tudi kot gospodarske celote daleko najodločilnejši faktor, ko se vedno bolj in bolj jasno razpozna, da je narod tudi gospodarska celota, kjer se imajo medsebojni interesi stanov izravnati, ne na podlagi razrednega boja in sovraštva, ki zamore uničiti državo in pahniiti v siromaštvo in bedo vse — najbolj pa gospodarsko najšibkejše, temveč sporazuma in izravnavečnosti interesov, bi bilo absurdno, da bi se prepuščalo teren internacionalizmu in razrednemu sovraštvu. Stanovsko organiziranje v zagotavljanju interesov svojega delavskega stanu, toda ne na podlagi besnega, sovraštva do dela, družbe in naroda, temveč na podlagi optimizma do življenja in z zavestjo, da smo vsi pripadniki novo se formirajoče velike države, od katere uspeha in gospodarskega uspevanja zavisi v glavnem tudi naše dobroimetje.

Vsi se zavedamo, da bi ob državlanskih pokoljih, ob razkroju državne organizacije, ki ga propagirajo internacionalci, izpadel iz forme tudi njen go-

Prosimo tozadevnih poročil.

spodarski aparat in utrpela ogromen zastoj baš gospodarska celota, ki jo predstavlja. Vsi vemo, da ustavljenih strojev tudi internacionalizem ne bo pogнал; toda na drugi strani zahtevamo od industrije, ki je v konjunkturi, pravične višje življenjske pogoje.

Nacionalizem, kot čut odgovornosti za celoto, kot čuvstvo pripadnosti oni socialni skupnosti naj bo obenem čuvstvo dolžnosti do socialne celote. To pa predvsem onim, ki so gospodarsko jačji in ki nas gospodarsko vodijo. Tak nacionalizem s potenciranim čutom za odgovornost in socialno žrtev za narod in kolektiv ne bo več in ni prazna beseda. Pod tem glediščem se da danes voditi nacionalno politiko le ako je socialna.

Ako pa to je, se bo okrog nje zbiralo in zbralo tudi naše nacionalno delavstvo.

Ljubljana. Podružnica NSZ je imela v sredo, dne 2. junija t. l. članski sestanek, ki je bil dobro obiskan. Na sestanku se je sklenilo, da se vrši podružnični izredni občni zbor v četrtek, dne 17. junija ob 6. uri zvečer v društvenih prostorih NSZ.

Zborovanje rudarjev v Pečovniku

Podružnica NSZ v Celju sklicuje za nedeljo, dne .3. t. m. ob 9. uri dop. v hotelu Stegu sestanek rudarjev rudnika Pečovnik pri Celju. Na tem sestanku bo poročal podpredsednik NSZ tov. dr. Joža Bohinjec. Vabimo rudarje iz Pečovnika k polnoštevili udeležbi.

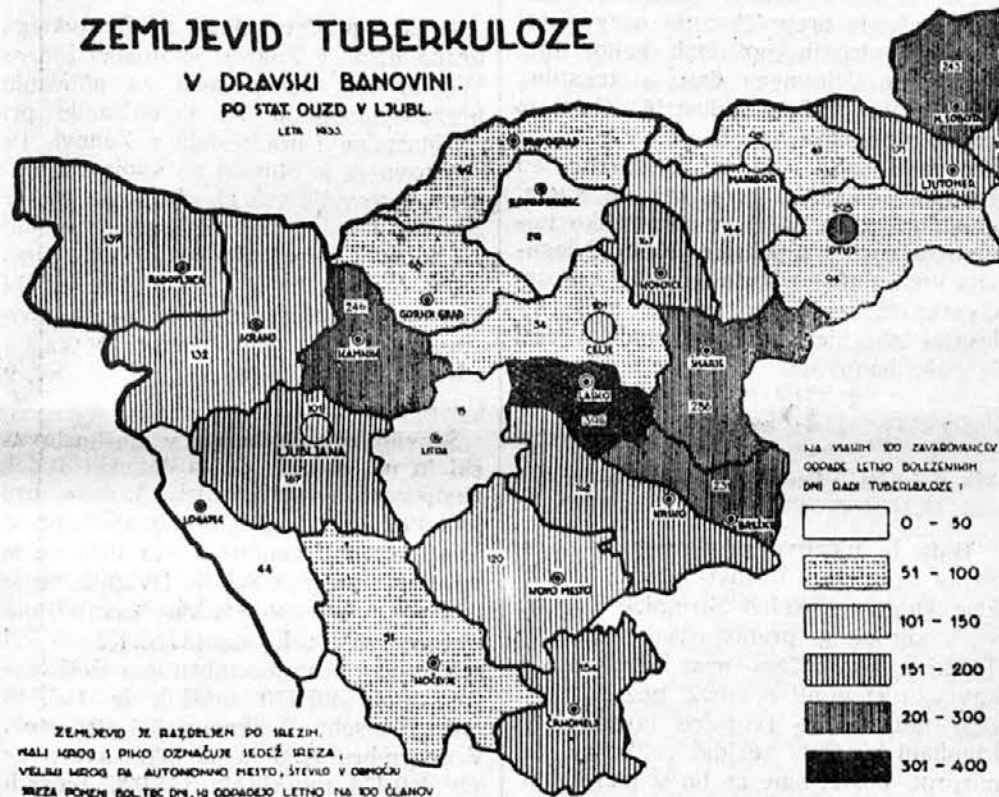
Narodno zaveden delavec mora biti naročnik „Nove Pravde“

Zahtevajte na š list v vseh obratih in lokalih, kjer trošite svoj denar!

Zemljevid tuberkuloze v Dravski banovini

ZEMLJEVID TUBERKULOZE

V DRAVSKI BANOVINI. PO STAT. OUIZD V LJUBL. LETN. 1935.

ZEMLJEVID JE RAZDELJEN PO IZSEJ. MALI MROG I DINO OZNAČUJE IZSEJ IZREZA, VELIKI MROG PA AVTONOMNO MESTO, ŠTEVILO V OBRTOČU IZREZA POKRE BOL. TIK DNE, KU ODPADEKO LETNO NA 100 ČLANOV

Tuberkuloza je najstrašnejša bolezen našega delavstva. Ena petina vseh bolezenskih podpor iz zavarovanja odpade samo na to bolezen. Žalibog moramo ugotoviti, da se izdatki za to strašno bolezen pri nas zadnja leta niso niti zmanjšali niti ne moremo trditi, da je tuberkuloza med delavstvom znatno popu-

stila. Vidimo, da odpade še vedno okoli 20% vseh bolezenskih podpor samo za tuberkulozo. Delavstvo ne sme napram temu vprašanju stati brezbržno ob strani. V strokovne organizacije mora priti zanimanje za delavske zdravstvene potrebe.

Opozorilo naročnikom!

Vse, katerim smo poslali list na ogled, vljudno prosimo, da z naročilom lista ne odlašajo.

List izdajamo z denarnimi žrtvami, ki jih prispevajo narodno zavedni delavci od svojih težko prisluženih prejemkov.

Uvažujte te žrtve in naročite se na naš list.

Kdor z naročnino odlašja, lista pa tudi ne vrne, nam dela škodo, ki jo moramo le z žrtvami popraviti. Kdor hoče pospeševati med narodom kulturo in socialno izobrazbo, bo postal naš naročnik. Narodno delavstvo to uvaževanje zasluži.

Uprava „Nove Pravde“.

Delniška družba pivovarne

Union
pivovarna in sladarna

Tovarna za špirit in kvas v Ljubljani, poštni predal 45

Priporoča svoje izborne izdelke in si eer:

Svetlo in črno pivo
v sodih in steklenicah

Pekovski kvas, čisti rafinirani špirit

Telefon številka 23-10 in 23-11

draginjo in da bo zelo dobro služil za primerjavo dohodkov napram tržnim cenam. S tem stroškovnikom se želi ustvariti tudi enoten pogled vseh prizadetih na gibanje dohodkov napram neobhodno potrebnim izdatkom.

Z objavo detajlnega stroškovnika bo omogočena ugotovitev pravilnosti in točnosti količine potrošnje, odgovarjajoče dejanskim potrebam delavstva v Sloveniji.

ZANIMIVOSTI IN PRIPOMBE

Dvajsetletnica majniške deklaracije

Spominske svečanosti tega važnega vsenarodnega dogodka so se vršile v vidu strankarsko pobarvanega proslavljanja manjšega dela podpisnikov deklaracije. Značilno za sedanje razmere je dejstvo, da niso organizatorji proslave omogočili aktivne udeležbe vsem predstavnikom našega naroda. S tem svojim postopanjem so preprečili skupen nastop nas vseh, čeprav bi moralo iti za proslavo vsega naroda in ne samo za strankarsko manifestacijo.

Zaposlenost delavstva. Po statističnih podatkih OUZD v Ljubljani je bilo v aprilu letos povprečno število zavarovancev 89.625 ter se je zvišalo napram aprilu 1936 za 6254 zavarovancev. Največji porast je opaziti v tekstilni in gradbeni stroki.

Draginja in minimalne mezde

Najboljši zgled, kako izzove vsako še tako upravičeno zvišanje mezde podražitev življenjskih potrebščin, nam je Francija. Proizvajalci poskušajo prevladati na potrošnika višje izdatke za delavske mezde tudi v primerih, ko jih zvišanje plač sploh ne zadene. Zato je treba takoj pri izdajanju ukrepov o minimalnih mezdah podvzeti vse potrebno v svrhu preprečevanja vsake neupravičene obremenitve delavca kot potrošnika.

Zasedanje mednarodnega urada dela

Na dnevnem redu sedanjega sestanka je vprašanje preprečevanja nezdol pri delu na visokih zgradbah kakor tudi skrajšanje delovnega časa v tekstilni, kemični in grafični industriji. Zlasti je važno vprašanje javnih del v zvezi z brezposelnostjo. Na tej konferenci so zastopane vse kulturne države sveta. Značilno je, da bo navzočih veliko ministrov socialne politike. Našo delegacijo vodi minister socialne politike gosp. Cvetković, zastopani pa sta tudi Delavska zbornica in Zveza industrijev iz naše banovine.

Bata in njegovo prodiranje. V južni Srbiji se mude Batovi odposlanci, ki žele kupiti v okolici Strumice kar tri vasi, ker se je prebivalstvo izselilo v Turčijo. Tu hočejo nasaditi plantaže kavčuka in gojiti bombaž. Sezidati hočejo tudi veliko tvornico nogavic. V Ljubljani bo Bata sezidal veliko palačo nasproti pošte, baje se bo v njej nahajala tudi kavarna in parno kopališče.

Francozi, Angleži in naši gozdovi. Neka angleška finančna skupina želi pri nas kupiti gozdni kompleks, ki bi dal 2 do 3 milijone kubičnih metrov lesa. Francoz Millerand je pa v imenu svoje finančne skupine že zainteresiran pri tovarni upognjenega lesa na Sušaku. Kupiti bi žele tudi gozdni kompleks na Sušaku.

Padražitev papirja. Značilno je, da je pri zadnjem mezdnem gibanju v Vevčah in Medvodah delavstvo izgubilo

7% na prejemkih. Takoj nato se je zvišala cena papirja za celih 20%, ki se je nadalje stopnjevala tako, da je do danes dosegla 30%. V par mesecih kar 37% dobička več v papirni stroki niso mačkine solze. Ali res ni nikogar, ki bi take neupravičene dobičke preprečil.

Tvornica vagonov v Brodu bo pa odpuštila 250 delavcev, ker so naročila izvršena, novih pa ni.

Zaščita industrijske svojine. Po časopisnih vestih bo v nedeljo, dne 23. maja v Beogradu ustanovni občni zbor «Udruženja za zaščito industrijske svojine». Udruženje ima namen, da z vsemi dopustnimi sredstvi štiti in krepi varnost industrijske svojine in da pobija neloyalno konkurenco. K industrijski svojini predvsem spadajo patenti, vzorci, modeli in žigi. Ako bo to udruženje hotelo biti pravično, bo moralo svojo pažnjo posvetiti tudi zaščiti iznajdb delavcev in nameščencev v podjetjih, ker je ta zaščita danes zelo nepopolna in si take iznajdbe brez posebne odškodnine enostavno prilaste podjetja zase. Za zaščito iznajdb po delavcih in nameščencih je potreben poseben zakon.

Povodnji so letos napravile v naši državi za pol milijarde dinarjev škode. Tudi več nasipov je voda razdrila. Kdaj se bodo neki pričela regulacijska javna dela, da bomo varni pred povodnjami. Brezposelni bi radi delali, dela je obilo za vse.

Obisk predstavnika mednarodnega urada dela. V Zagreb je prispel Pierre Woelbröeck, šef odseka za pobijanje brezposelnosti in za kolonizacijo pri mednarodnem uradu dela v Ženevi. Ta strokovnjak je obiskal na svojem letošnjem potovanju vsa glavna mesta držav Srednje Evrope ter se povsod zanimal za socialne probleme in socialne ustanove. V Zagrebu je obiskal izseljeniški komisariat, centralni urad za zavarovanje delavcev, borzo dela ter razna zdravilišča. Iz Zagreba ga vodi pot v Haag.

Število zavarovancev v Češkoslovaški in pri nas. V Češkoslovaški stalez zavarovancev stalno raste. V decembru leta 1936. je bilo 2.217.914 zavarovancev. V primerj z decembrom leta 1935. se je povečal stalez za 8,24%. Dvignila se je tudi mesečna povprečna zavarovana plača od 420,90 Kč na 432,65 Kč. — Pri nas pa je bilo v decembru leta 1935. zavarovanih 407.770 moških in 163.648 ženskih oseb ali skupno 571.418 oseb. V decembru 1936 je pa bilo zavarovanih 460.473 moških in 175.026 ženskih oseb, torej skupno 635.499 oseb.

Abesinska okupacija je stala Italijo 12 milijard in 101 milijonov lir, tako je poročal italijanski finančni minister v parlamentu. Zelo drag je bil Njegušev prestol, ki ga je plačal italijanski davkoplačevalce.

Za tiskovni sklad so darovali: Rupert Fran, pek, Novavas-Žiri, 20 Din. Bogataj Maks, mlinar, Novavas-Žiri, 5 Din. Skupaj 25 Din. Darovalcema naša iskrena zahvala. Tovariši posnemajte!

Delovni čas v Italiji

Decembra meseca lanskega leta je italijanski ministrski svet sprejel zakonski načrt o 40 do 42-urnem delovnem tednu v obrtnih delavnicah.

Zakon predvideva predvsem skrajšanje delovnega časa na 40 ur tedensko. Pri obrtnih opravilih, ki bodo naknadno določena s posebno uredbo in ki ne trpe prekinjenja, sme trajati delovni čas najdalj 42 ur tedensko.

Za ostale obrate je predvidena možnost uvedbe 40-urnega delovnega tedna v primeru, da bodo to dopuščale produkcijske potrebe in število delovnih moči.

Zakon predvideva gotove izjeme zlasti pri delavcih na ladjah, hišnih in poljskih poslih itd.

Korporacijskemu ministrstvu je dana možnost podaljšanja delovnega tedna, ako bi to zahtevale posebne okolščine.

Delodajalec sme zvišati delovni čas največ za 12 ur tedensko, ako ne more nastaviti novih delavcev za potrebe povečane produkcije. To nadurno delo se mora posebej honorirati po določbah kolektivne pogodbe. Korporacijski nadzorni organ nadzoruje izvajanja te določbe. Zloraba se kaznuje z denarnimi kaznimi.

Verski boj v Nemčiji

Pozornost svetovnega tiska je bila v zadnjem času posvečena položaju katoliških redovnikov v Nemčiji. Na napade nemškega časopisja in odgovornih ministrov je odgovoril katoliški tisk v drugih državah s trditvijo, da gre za obrekovanje in samo v nekaterih primerih za kaznjiva dejanja članov verskih organizacij, ki pa so brez mašniškega posvečenja. Temu je sledil poziv nemških oblasti vsej mednarodni javnosti, da se udeleži razprav proti prizadetim redovnikom in se sama prepriča o resničnosti obtožb. Za vse, ki verujejo v objektivnost nemških sodišč bodo izidj teh razprav in s tem zvezane posledice v odnosu med nemško državo in katoliško cerkvijo zelo zanimivi.

IZ UPRAVE LISTA.

Vse naročnike vljudno pozivamo, da poravnajo svojo zapadlo naročnino, ker bomo sicer primorani ustaviti list.

Vse poverjenike po podružnicah NSZ vljudno pozivamo, da nam vrnejo poslane sezname naročnikov v svrhu kontrole naslovov in ubiranja naročnine.

Uprava lista ima resen namen, list razširiti v tednik, pa jo pri tej nameri zadržujejo prepočasni poverjeniki in naročniki, ki redno ne plačujejo naročnin.

Širite naš list, nabirajte novih naročnikov, ker čim več nas bo in čim točnejše se bo plačevala naročnina, tem prej bo izhajal kot tednik.

Uprava.

IZ UREDNIŠTVA.

Vse funkcionarje podružnic NSZ, kakor tudi ostale člane NSZ in naročnike vljudno prosimo, da nam pošljejo gradivo za list do najkasneje vsakega drugega ponedeljka v mesecu.

Poslajte nam novice iz svojega okraja,

ki se nanašajo na socialna in gospodarska vprašanja, da ne bo zamere, zakaj ne poročamo. Dopisujte, pa bo ugodeno vsem. Izogibajte se pa osebnih izpadov, ker gre sicer v koš.

Uredništvo.

NOVE KNJIGE.

Sinclair Lewis: Mantrap. Prevedel Vladimir Levstik. Založba «Evalit» v Ljubljani je izdala pravkar to mojstrovino poslednjega ameriškega Nobelovega nagradjenca. Mantrap ni prvo Lewisovo delo, ki smo ga dobili v slovenščini, toda vsekako eno najboljših in človeku najbližjih. Pisatelj je presadil svoje junake iz ozračja vlemest na Divji zapad, v kraje, kjer časih po več dni ne srečaš žive duše. V tem okolju se odigrava romantična zgodba uživanja naveličanih ljudi, razpleta se roman, ki prirase človeku k srcu, da ga ne more odložiti, dokler ga ne prebere do konca. Boj s prirodo, ki je tu še ostrá in človeku nenaklojena, in boj za ljubezen, to sta glavni gibalni tega lepega romana, ki ima v svetovni književnosti malo podobnih. Knjigo je lepo opremil arh. Mitja Svigelj. Izšla je v letnem programu «Evalitove» zbirke leposlovnih del, ki obsega vsako leto deset knjig. Razen nje smo letos dobili v tej zbirki še drugega Nobelovega nagradjenca Poljaka Žeromskega z obseznim romanom «Povest greba» v prevodu Franceta Vodnika, Merlinovo «Ljubezensko pesem Azije» v prevodu Vlaste Tancigove in prevod senzacionalnega dela iz vojne Rusije Vojinova «Pisane kamne», ki so zadnje čase ena najbolj čitanih del v Evropi, zlasti kar so jih v Rusiji prepovedali. Program zbirke je torej zelo bogat in ni v nikakršnem razmerju z naročnino, saj stanejo vse knjige mehko vezane samo 100 dinarjev, v platnu pa 60 dinarjev več. Razen tega dobe vsi naročniki zbirke revijo «Priatelj» za polovično ceno 32 dinarjev. Če si želite knjige in revijo ogledati, pišite upravi «Priatelja», ki vam bo poslala brezplačno in brezobvezno na ogled eno knjigo in eno številko «Priatelja». Uprava «Priatelja» je v Ljubljani, Dalmatinova ulica 8.

Kako pogosto beremo v listih članke o skupni smrti dveh zaljubljenec. Navadno jih drugi dan že pozabimo. Švicarski pisatelj Gottfried Keller je pred davnimi leti napisal svojo knjigo «Romeo in Julija na vasi». Presadil je v lepo švicarsko hribovsko pokrajino motiv nesmrtnih ljubljencev iz Shakespearejeve tragedije, te strašne obtožbe človeštva. In čudno. Vse okolje, vse v tej knjigi je tako podobno našim krajem, našim ljudem, da se nam zdi, kakor bi brali nekakšnega boljšega Jurčiča, tega tvorca in mojstra našega ljudskega romana. Zaradi malenkosti na smrt sprti družini, ljubezen med otrokoma obeh družin, drugi vaščani, sejmi na vasi, vse je kakor naše, kakor bi se v današnjih dneh dogajalo med nami. Zato bo ta knjiga za naš knjižni trg dogodek, kakršnih doživimo vsako leto le malo. Izdala jo je založba «Evalit» med desetimi knjigami vsakoletnega programa svoje rodbinske zbirke. Razen nje je izšel v isti knjižnici epos junaških plemičev «Mali vitez», duhoviti Oppenheimov kriminalni roman «Igra za prostost», zgodba priljubljenega nemškega pisatelja, našega rojaka, barona Gagera «Beg iz pekla» in duhovita humoreska «Dnevnik malopridnega Jurčka», ki je vsakomur najlepši spomin na srečne dni mladosti. Vseh deset knjig stane za vse leto samo 67 dinarjev, naročniki zbirke pa dobe razen tega še družinsko revijo «Priatelj» za polovično ceno. Uprava «Priatelja» je v Ljubljani, Dalmatinova ulica 8.

ČLANOM NARODNO STROKOVNE ZVEZE

priporočamo

Kolodvorsko

restavratorstvo

v Ljubljani in moderno

Kavarno Majcen

za Bežigradom

TOČNA POSTREŽBA! SOLIDNE CENE!

Vsakdo naj ve,

da je trgovina s papirjem, pisarniškimi, razmnoževalnimi, tehničnimi in šolskimi potrebščinami

IV. BONAČ

LJUBLJANA

Šelenburgova ulica 5

najbolje

sortirana trgovina

Polnilna peresa, pisemski papir, albumi, pisalne garniture, keramika, bižuterija in druga moderna darila

Zastopstvo za OZALID

A. V. T. C. I. V. I. N. G.

M. A. Stebi

ZASTOPSTVO ŠKODOVIH ZAVODOV

LASTNIK: L. PAULIČ

Elektromotorje iz znamenitih Škodovih zavodov v Plznu, kakor tudi testence, svetilke, kuhalnice in vse električne aparate dobite PO NAJNIŽJIH CENAH V PASAŽI PALAČE

„VIKTORIJA“

v Ljubljani, Aleksandrova cesta štev. 4

Posebno opozarjamo na najnovejše likalnice, s katerimi se prihrani 30—50% stroškov za tož

NA ZALOGI JE TUDI

VES OSTALI ELEKTRO-TEHN. MATERIAL